

USTE EZ NEBAN ORDU BAT.

POESÍA PREMIADA CON MEDALLA DE PLATA EN LOS JUEGOS
FLORALES DE FUENTERRABIA DE 1883.

*Bizkaiko aruna arriari
Josirik neure oegiak,
Kantauko dodaz Euskal-
Erriaren gloriak.*

Ichas olatu irakiñetan
Ara ona jira bira,
Pilloto larri dabillan gisan
Ontzia salbau ezinda,
Nundik ta nora ez dakiala
Joten dan legeche kaira,
Emen sortu naz uste bagean
Orañche zuri begira,
Itsu triste bat otoz-otoan ¹
Sartzen dan leyez argira.

Leikarraldorik² gogortuenak
Eguzkiagan begiak,
Josi orduko badira asten
Negarrez urtzen guztiak,
¿Zer egin daike gaur nire biotz
Bigun ta argizagiak,
Ez dauz botako begietatik
Ugari malko goriak,
Zure personan pozez kantaurik
Euskal-Erriko gloriak?

Nire mingañak ots egin begi
Trumoe baten soñuan,
Odei peleak oi daben legez
Sarritan egin zeruan,
Pentsamentuzko burruka asko
Ditudalako buruan,
Euren chimistak urten begie
Zirt-zart kanpora beinguan,
Zu zelakoa izan ziñean
Jakin dagien munduan.

Zu zer ziñean mundu danari
Esanaz bildurrik бага,
Lurra guztia zuri begira
Beti len zurtu oi zala,
Soru danean zure antzeko
Lorarik iñon etzala,
Zure orria beti zalako
Mardo, eder ta zabala,
Zeure fedea beti zuria
Izan zalako bakarra.

(1) Itsumustuan.—(2) *Leikarraldoa* =jela ormatua,

Zuri begira gomutetan jat
 Inbidiagaz onuntza,
 Lorau ostzera etorri zala
 Aldi askotan arrotza,
 Baña otso orreek dituen legez
 Bakochak bere bildotsa,
 Alan iruntsi oi zenduala
 Etsayen odol garratza?
 Guda danetan irabazirik
 Etozan danai garaitza.

Zergatik beti zure santsua
 Beti izan zan aurrera,
 Achak erantzunagaz bertatik
 Aitu orduko berbera,
 Aurrera, aurrera, garaitu edo
 Burruketan ill bestela,
 Gora mutillak, aguro goazen,
 Arrotz zikiñak illtera,
 Geure euskaldun fede garbia
 Datozalako galtzera.

Zu ikusirik gogoratzen jat
 Beste denpora batean,
 Zelakoñsea zinean izan
 Padurako ibarrean,
 Zu zelakoa zinean baita
 Nabasen moro artean,
 Bizarra agertu zendualako
 Batean eta bestean,
 Nungo azañak ez diran illgo
 Lurrak dirauan artean.

Beti ta beti izan zara zu
 Alako argikaria,
 Iruditurik Ipar-aldeko
 Izar distialaria,
 Lañocho batek bere ez deutsu
 Iñoz loitu arpegia,
 Ia Lau milla urtez zu zara
 Errien miragarria,
 Danetan nausi, danetan leneen,
 O! zu Euskaldun Erria!

Gloria, zuri españatarren
 Artean utsik garbia,
 Gloria zuri dierrri onetan
 Ereñ ziñean azia,
 Beste guztiak zikindu men
 Zuk dozulako grazia,
 Oso gordetan odol oitura
 Ta izket añ mirragarria,
 Armeniatik Aita Tubalek
 Española ekarria.

Gloria, zuri, Erri ugari,
 Dozuna mendi naiz acha,
 Zure semeak zerren sorreraz
 Dakarren euroen antza,
 Odeyez gora direalako
 Eregiten zeruruntza,
 Bat bada andi, bestea da azkar,
 Bat eta beste umanta,
 Beste erriak badauke bana
 Zuk dituzu gaur eundaka.

Gloria zerren zure umeak
 Galant diran gorputzetan,
 Leyaltasunez bardin bageak
 Biotz eta arimetan,
 Zoliak euren adimentuan
 Asko andiak letretan,
 Biurtsariak ezin geyago
 Erderaz eta Euskeran,
 Solfan, kantuz ta gerretari nausi
 Leorrez zein da uretan.

Geyago oraindik neure Erria
 Gura zinduket goratu,
 Zure umantak baña gaur banan
 Ezingo dodaz zenbatu,
 Zerren zakustan jardin bat legez
 Añ aberats ta loratsu,
 Eta mueta danetakoak
 Zelan dozuzan zuk sortu,
 Nire begiok or ezin dabe
 Zeñ dan onena ezautu.

Chikia zara lurrez; Erria,
Birtutez aundi gaurdaño,
Etsayak ezin iruntsi arren
Zu añakorik ez dago,
Beste Suiza zoragarririk

} Españak ez dau zu baño,
Bera ikusi daben nai nori
Baldin itauntzen bajako,
Gloria ori zurea ez danik
Ez deusku iñok esango.

FELIPE DE ARRESE Y BEITIA.

LA VOZ DEL DIABLO

(TRADICION BIZCAINA.)

Entre Otañez y Santullan, lugares de la merindad de Castro, que un día perteneció à Vizcaya y vizcaina sigue siendo en todos conceptos ménos el administrativo, hay un altísimo pico de piedra calcárea que se descubre desde el interior de Vizcaya, y sobre aquel pico, casi inaccesible en su falda septentrional, que es la que da á los indicados lugares, hay una cruz tan grande que se ve perfectamente desde la llanura.

Ignoro si es la misma que se puso allí hace màs de quinientos años, pero sé que es de hierro, como en los primitivos tiempos.

En el *Libro de las buenas andanzas é fortunas*, de Lope García de Salazar, escrito en 1471, he encontrado noticia del origen de aquella cruz, que no deja de ser singular. En el año del Señor 1320 había guerra entre los Marroquines y Gordojanos que respectivamente tenían parientes y aliados en Sámano. Fortun Sanchez de la Muete era partidario de los Marroquines, y los Gordojanos, cuya cabeza era Ochoa Lopez de Gordojuela (Gordojuela y no Gordejuela se decía antiguamente) pidieron ayuda á Diego Perez de Muñatones, que era hombre entendido. Diego Perez quiso hacer paces y abstenerse de tomar parte en la contienda, pero su mujer doña Teresa, que, dice Salazar «era mucho soberbia», contra la voluntad del marido, envió en favor de los Gordojanos á sus hijos Diego y Pedro con muchos de los mejores de su linage.